

Ignacy Dec

600-lecie Wydziału Teologii w Krakowie (Kraków, 10-11.01.1997)

Wrocławski Przegląd Teologiczny 5/1, 137-139

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

OMÓWIENIA I RECENZJE

600-LECIE WYDZIAŁU TEOLOGII W KRAKOWIE (KRAKÓW, 10-11.01.1997)

W dniach od 10 do 11 stycznia 1997 r. odbyło się w Krakowie sympozjum naukowe poświęcone królowej Jadwidze i początkom Wydziału Teologicznego w tym mieście. Organizatorem sympozjum była Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie oraz Uniwersytet Jagielloński. Pierwszego dnia wykłady odbywały się w Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego, drugiego – w gmachu Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej. Sympozjum zgromadziło ponad 100 naukowców duchownych i świeckich ze środowiska krakowskiego oraz z innych ośrodków teologicznych naszego kraju. Wśród nich obecny był rektor UJ, prof. Aleksander Koj oraz wszyscy dotychczasowi rektorzy PAT: abp prof. Marian Jaworski ze Lwowa, bp prof. Wacław Świerzawski z Sandomierza oraz prof. Adam Kubiś, aktualny rektor PAT.

Przy okazji relacji z tego ważnego wydarzenia naukowego, warto w telegraficznym skrócie przypomnieć najważniejsze fakty z dziejów tej najstarszej uczelni w naszej Ojczyźnie.

Uniwersytet Krakowski, pierwszy na ziemiach polskich, powstał w roku 1364. Było to właściwie tzw. studium generale z trzema wydziałami: filozofią, medycyną i prawem. Papież Urban VI nie zgodził się na utworzenie w Krakowie wydziału teologicznego, mimo usilnych próśb ze strony ówczesnych władców polskich. Prof. Mieczysław Markowski, znakomity mediewista, przypomniał na krakowskim sympozjum, że papież Urban VI nie zgodził się także na wydziały teologiczne w innych krajach europejskich na północ od Alp i na wschód od Renu. Wiadomo, że w czasie organizowania się wszechnicy krakowskiej istniał już w Paryżu słynny uniwersytet z bardzo prężnym wydziałem teologicznym. Tenże uniwersytet paryski, oprócz papieża i cesarstwa był trzecią potęgą w ówczesnej Europie. Starania Polaków o wydział teologiczny przyniosły w końcu efekt. Na usilną prośbę Władysława Jagiełły i jego małżonki Jadwigi, papież Bonifacy IX bullą *Eximiae devotionis affectus* z datą 11 stycznia 1397 r. erygował wydział teologiczny na uniwersytecie krakowskim. Powstanie tego wydziału było szczególną zasługą bł. Królowej Jadwigi, która pragnęła, aby Uniwersytet Jagielloński pełnił nie tylko rolę ważnego ośrodka naukowego w centrum Europy, ale stał się również zapleczem dla ewangelizacji Litwy, z którą Jadwiga była bezpośrednio złączona przez swego męża Władysława. Odnowienie uniwersytetu krakowskiego trwało do 1400 roku. Stosunkowo szybko okazało się, jak wielkie znaczenie zyskała krakowska Alma Mater poprzez wprowadzenie w jej strukturę wydziału teologii. Bardzo szybko uniwersytet krakowski rozświetlił polską kulturę w ówczesnej Europie. Wystarczy wymienić nazwiska pierwszych wielkich iluminarzy, takich jak: Piotr Wysz, Mateusz

z Krakowa, Franciszek z Brzegu, Stanisław ze Skalbmierza, Wojciech z Brudzewa, Szymon z Lipnicy, Jan z Kęt, Benedykt Hesse, Paweł Włodkowiec, Jakub z Paradyża. O świętości teologii krakowskiej w tym pierwszym etapie funkcjonowania wydziału teologii mówiła w pierwszym dniu sympozjum prof. Zofia Włodek. Jej zdaniem eklezjologiczna myśl Mateusza z Krakowa, Piotra Wysza i Pawła Włodkowica wywarła ogromny wpływ na przygotowanie i przebieg Soboru w Konstancji. Szczególną popularność i uznanie w ówczesnej Europie zyskała sobie doktryna teologiczna Pawła Włodkowica. Jedno z najpiękniejszych świadectw wystawił Włodkowicowi w Konstancji sam Jan Hus. W liście do przyjaciół z dnia 5 czerwca 1415 roku napisał, że w całej masie duchowieństwa zebranego na Soborze odważyło się stanąć w jego obronie jedynie dwóch ludzi, m.in. „jeden znany mi polski doktor”. Historycy upatrują go właśnie w osobie Włodkowica.

W dalszej historii krakowskiego Wydziału Teologii należy zatrzymać się na roku 1777, kiedy to ks. Hugo Kołłątaj zreformował wydział, dostosowując go do wymagań Komisji Edukacji Narodowej. Reforma wydziału została przyhamowana przez rozbiory Polski. Jednakże pod koniec XIX stulecia Wydział Teologiczny wraz z całym Uniwersytetem Jagiellońskim stał się znowu głośny i wpływowy. Wiązało się to z większymi swobodami, jakimi się cieszył on pod zaborem austriackim. W okresie międzywojennym Wydział Teologiczny UJ w Krakowie wraz z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim stanowił najsilniejszy ośrodek teologiczny w naszym kraju. W czasie drugiej wojny światowej Wydział poniósł procentowo największe straty ze wszystkich wydziałów Uniwersytetu Jagiellońskiego. 8 profesorów zostało zamordowanych i wielu uwięzionych. Jednakże Wydział nie zaprzestał działalności, lecz funkcjonował w konspiracji. Jego studentem w tym trudnym czasie był Karol Wojtyła. Po drugiej wojnie światowej działalność Wydziału Teologii na Uniwersytecie Jagiellońskim była z roku na rok ograniczana przez władze komunistyczne. 11 sierpnia 1954 r. wydział został zlikwidowany. Ostatnią habilitację przeprowadził na nim ks. dr Karol Wojtyła. Kościół krakowski nie pogodził się jednak z faktem likwidacji Wydziału Teologii. Znalazł on schronienie w murach Wyższego Seminarium Duchownego w Krakowie i funkcjonował jako Papieski Wydział Teologiczny. Wydział ten Jan Paweł II przekształcił w Papieską Akademię Teologiczną Motu proprio *Beata Hedvigis* z datą 8 grudnia 1981 roku. W strukturze Akademii, oprócz wydziału teologii, znalazł się także wydział filozoficzny i wydział historii Kościoła.

Wracając do relacji ze styczniowego sympozjum, odbywającego się dokładnie w sześćsetną rocznicę erygowania wydziału teologii w Krakowie, należy podkreślić, iż było ono bardzo doniosłe dla obydwu krakowskich uczelni. W ramach przemówień wstępnych głos zabrali: ks. prof. dr hab. Adam Kubiś, rektor PAT, kard. Franciszek Macharski, wielki kanclerz Akademii, abp Saraiva Martins Jose, sekretarz Kongregacji Edukacji Katolickiej z Rzymu i prof. dr hab. Aleksander Koj, rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego. Z przemówień kard. Franciszka Macharskiego i rektora Aleksandra Koj wynikało, iż istnieje dobra współpraca między Papieską Akademią Teologiczną i Uniwersytetem Jagiellońskim. Rektor UJ wyraził nadzieję, że za trzy lata, gdy będzie obchodzona 600. rocznica odnowienia Uniwersytetu, związek

Wydziału Teologicznego PAT z Uniwersytetem Jagiellońskim będzie jeszcze ściślejszy.

W ramach wykładów programowych znalazły się następujące wystąpienia: „Królowa Jadwiga – naturalna Pani Królestwa” (prof. dr hab. Jerzy Wyrozumski), „Początki Wydziału Teologii w Krakowie w kontekście uniwersytetów europejskich” (prof. dr hab. Mieczysław Markowski), „Eklezjologia XV-wieczna w Krakowie” (prof. dr hab. Zofia Włodek), „Początki kultu królowej Jadwigi” (dr hab. Roman Zawadzki), „Aktualność błogosławionej królowej Jadwigi” (bp prof. dr hab. Wacław Świerzawski), „Wizerunki królowej Jadwigi – wstęp do ikonografii Błogosławionej” (prof. dr hab. Jan Samek), „Psałterz floriański – duchowa osobowość królowej Jadwigi” (dr hab. Ewa Śnieżyńska-Stolot), „Heroiczność cnót w życiu bł. Jadwigi Królowej” (o. dr Michał Machejek OCD).

Krakowskie sympozjum zakończyło się Mszą św. celebrowaną pod przewodnictwem metropolity krakowskiego, kard. Franciszka Macharskiego, w Katedrze na Wawelu. Aktorzy scen krakowskich przedstawili program artystyczny „Soliloquium Stanisława ze Skalbmierza”.

Sympozjum styczniowe w Krakowie było jednym z ważnych wydarzeń poprzedzających główne uroczystości jubileuszowe, które odbędą się w czerwcu br. z udziałem Ojca Świętego Jana Pawła II. Będą one także połączone z kanonizacją bł. Jadwigi Królowej, fundatorki Wydziału Teologii w Krakowie.

ks. Ignacy Dec

KONFERENCJA REKTORÓW
UNIwersytetów KATOLICKICH EUROPY
(KRAKÓW, 16-19.04.1997)

W Kościele katolickim funkcjonują od wielu lat dwa zrzeszenia w sektorze wyższych, akademickich uczelni teologicznych: Conference des Institutions Catholiques de Theologie (CICT – COCTI) oraz Federation des Universites Catholiques Europeennes (FUCE). To pierwsze zrzeszenie posiada wymiar światowy, drugi – europejski. Pierwsze liczy dziś 110 członków, reprezentujących 32 kraje świata. Drugie zrzesza rektorów uniwersytetów katolickich z terenu Europy. Z uczelni polskich należą do niego rektorzy: Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie i Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie.

W dniach od 16 do 19 kwietnia br. odbyło się w Krakowie doroczne spotkanie członków Federacji FUCE. Pierwszy dzień spotkania miał charakter ekskluzywny. Brali w nim udział jedynie rektorzy Federacji Uniwersytetów Katolickich Europy. Posiedzenie to miało miejsce w gmachu Papieskiej Akademii Teologicznej.